

P o s v e t u

Popolna preureditev Francije

Poraz Francije v tej vojni je koj po sklepu premirja napotil njene voditelje, da so začeli premišljati ter skiepati o tem: kako pomagati domovini zopet vsaj z leti na noge in jo oteti propasti? Odločujoče osebnosti so se odločile predvsem za popolno preureditev države, kar je treba začeti pri njenih temeljih — ustavi.

Izglasovanje pooblastil za novo ustavo

Francoski parlament in senat sta izglasovala na skupni seji sredi minulega tedna pooblastila maršalu in ministrskemu predsedniku Petainu, da sme izdelati novo francosko ustavo. Za je glasovalo 569, proti pa 80. Po glasovanju je bila podeljena predsedniku republike Lebrunu polnomoč, da razglasi s sodeležbo maršala Petaina novo ustavo, katera bo pred uveljavljenjem predložena narodu v odobritev.

Odstop dosedanega predsednika republike

Dosedanji predsednik francoske republike Lebrun je 12. julija odstopil s položaja predsednika. Maršal Petain se mu je zahvalil za požrtvovalnost, s katero je vodil Francijo v njenih najtežjih časih.

Maršal Petain poglavar nove Francije

Po odstopu Lebruna je prevzel maršal Petain oblast predsednika republike in vlade in ima naslov »poglavar francoske države«.

Istočasno je odstopila tudi dosedanja vlada in je bila postavljena nova, sestojča iz 12 ministrov in nekaj državnih podtajnikov. Maršal Petain je določil, da bo vodil Francijo, če bi bilo njemu to onemogočeno, podpredsednik vlade Laval, če pa bi bil tudi ta na kak način oviran v tem poslu, pa novega vodjo določi ministrski svet z večino sedmih glasov. Obrambeni minister je tudi v tej vladi general Weygand.

Maršal Petain bo izvajal vso oblast v sodelovanju z ministri, ki so mu odgovorni. Do sestanka nove zbornice izvaja maršal Petain tudi zakonodajno oblast. Po sestavi zbornice bo imel maršal Petain ob resnih notranjih krizah tudi vso zakonodajno oblast. Senat in parlament ostaneta še nadalje, dokler ne pride na njihovo mesto zbornica, kakor določa nova ustava. Parlament in senat se sestaneta lahko edino na klic maršala Petaina.

Napovedi za preosnovo države

Poglavar francoske države Petain je Francozom koj po prevzemu vse oblasti razglasil po radiu, kakšna pooblastila je prejel in kako

jih bo izkoristil za preosnovo države. Ureditev Francije bo decentralizirana. Država bo v bodoče razdeljena po starem zgodovinskem načelu, kakor je bila v dobi kraljestva. Obsegala bo 30 zgodovinskih pokrajin. Na čelu vsake bo guverner. Dosedanja razdelitev na 90 okrožij (departementov) bo odpravljena.

Osrednja francoska vlada bo štela 12 ministrstev, katerim bodo pomagali podtajniki. Uprava bo poenostavljena, da bodo državni uradniki lahko hitreje in uspešneje opravljali svojo službo.

Največjo pozornost bo Francija v bodoče posvetila družini, ki je edina varovala francosko izročilo od rodu do rodu ter ohranja tisto, kar je bilo najboljšo v francoskem narodu.

Sedež vlade in poglavarja države

Poglavar francoske države in vlada bosta za bodoče s privoljenjem nemške vlade stolovala v Versaillesu pri Parizu, ministrstva pa bodo v Parizu.

Izjava zunanjega ministra k preosnovi Francije

Francoski zunanji minister Baudoin je podal k državni preosnovi tole izjavo:

»Nova Francija bo imela več podobnosti z ameriškim političnim sistemom kakor s katerim drugim. Poglavar Francije bo hkrati predsednik države in predsednik vlade, kakor je predsednik Roosevelt. V Franciji ne bo ne fašističnega ne narodnosocialističnega pozdravljanja, ne črnih ne rjavih srajc. Vse namigavanje, da mislimo posnemati nemški ali italijanski red, je zlagano. Francija bo ohranila svobodne volitve, toda volilni red bo spremenjen v toliko, da bo vsak družinski poglavar imel en glas zase, en glas za ženo in en glas za vsakega otroka. Neoženjeni bodo imeli samo po en glas. Ta volilni red bo dal Franciji trdnjše državljansko podlago. Petainova vlada ne misli pri izvajanju teh preosnov uporabljati sile. Vse se mora izvesti v popolni svobodi.«

Vatikan in Francija. Prenavljajoča se Francija želi zgraditi svoje življenje in svojo bodočnost na novih temeljih. Prejšnje temelje je položilo laži-svobodomiselstvo pod vodstvom framacostva, katero ni pustilo francoske države iz svojih krempljev vseh 70 let, odkar obstoji tretja francoska republika. Sedanja francoska vlada hoče Francijo popolnoma osvoboditi pogubnega framacostskega vpliva, k čemur bi ji naj pomagala Sveta sto-

Kratke tedenske novice

Nas gradbeni minister dr. Miha Krek je obiskal Sofijo in se je udeležil zadnje nedelje slovesne otvoritve kongresa blagovnih kmetijskih združenj. G. minister je bil po razgovorih z različnimi ministri sprejet v avdienci pri kralju Borisu.

Madžarska, Romunija, Bolgarija in Grčija pošiljajo v zadnjem času vojaštvo domov. V vojaški službi bodo te države obdržale le najpotrebnejše število obveznikov. To znači, da se je položaj na Balkanu umiril.

Angleški ministrski predsednik Churchill je napovedal v svojem nedeljskem govoru po radiu skorajšnji napad Nemčije na Anglijo in dolgo vojno do leta 1942.

Nemci gradijo na zahodni obali reke Sane na Poljakem nasproti bivši trdnjavi Przemysl Nemški Pšemisl.

Kitajski maršal Čangkajšek je izjavil, da je Japonska v triletni vojni s Kitajsko tako oslabiljena, da so njene grožnje proti francoski Indokinji, angleškemu Hongkongu in holandski Indiji prazne in imajo namen izsiljevanja.

Ameriška demokratska stranka je začela svoj kongres zadnje nedelje v Cikagu. Na kongresu sodeluje 1400 delegatov. Splošno prevladuje prepričanje, da bo Roosevelt soglasno izvoljen za predsedniškega kandidata.

Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice. Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice. Amerika bo podvojila svoje brodogradilne letalnice.

Začetek napada na Anglijo bo napovedal najbrž kancler Hitler v posebnem govoru.

Češki armadni zbor se je srečno umaknil iz Bordeauxa v Franciji in je bil prepeljan v Anglijo. Med Čehi je zelo veliko letalcev.

Anglija razpolaga v Sredozemlju s 1250 letali in 120.000 vojniki. Armado tvorijo Angleži, Novozelanci in Indijci.

Romunski zunanji minister je ob prevzemu ministrstva poslal pozdravno brzojavko nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, v kateri mu je zagotovil ozko sodelovanje z Nemčijo.

Poveljnik francoskega Džibutija, pristaniškega mesta za Addis Abebo, je odpovedal pokorščino maršalu Petainu in je izjavil, da se bo boril z Nemci in Italijani še naprej.

Holandska vlada je v sporazumu z okupacijsko nemško oblastjo odpustila vojaštvo na svoje domove.

V baltičkih državah so se zadnje dni vršile volitve v parlament. Zmagali so sovjetom prijazni politiki. V državah se bo režim, v kolikor se še ni, popolnoma spremenil v prilogo Rusom.

Angleška mornarica je od začetka vojne do danes izgubila deset podmornic.

V zadnjih dneh so bili srčiti letalski boji nad Kanalom med angleškimi in nemškimi letali. Zbitih je bilo na obeh straneh veliko letal.

Angleži so v zadnjem tednu neprestano napadali z letali nemška pristanišča, tovarne letal, različne industrije in predelovalnice olj. Poročajo o velikanski škodi, ki so jo z bombardiranjem napravili Nemčiji.

Nemci tudi ne počivajo in vračajo Angležem milo za drago. Napadi so vsako noč.

metre razpetine, plahutajo tedaj namreč avtomatično dalje.

Sto let poročena. Bolgarska je dežela dolgega življenja, toda zakonca, ki živita skupaj že sto let, sta posebnost celo za to deželo. Veliko pozornost je zato pred kratkim vzbudila stoletnica poroke, ki sta jo slavila dva zakonca iz bližine obmorskega pristanišča Varne. Ta dan so proslavili z veliko veselico, stara človeka sta prejela nešteto častitk in daril. Mož šteje 127 let, žena je dve leti mlajša.

Imovit trobentač. Pred kratkim so v Njujorku prijeli nekega ruskega izseljenca, ki si je služil kruh z igranjem na trobento po ulicah. Prijeli so ga, ker se je hotel peljati z železnico brez voznega listka. Ko so

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Medtem ko je govoril Končnik navadno razburjeno in je pri tem rad mahal okoli sebe, je govorila ona počasi, z zvito preudarnostjo, kakor da vsako besedo tehta. Le obraz, ki ji je enkrat zardel, drugič obledel, je razodel, kaj se v njej godi.

Danes se je tudi Končnik krotil, očitno je bilo, da ga je nekaj potrljo; govoril je bolj previdno in bolj mirno kakor po navadi.

»Gospodična Lizka,« je dejal po kratkem molku, »menda uvidite, da v takih razmerah ne morete ostati več pri hiši.«

»Da,« je odgovorila kakor na preži. »Za tri, štiri mesece pojdem na dopust. Ko bo vse pri kraju, se zopet vrnem.«

»Kaj še! Vračali se ne boste.«

»Zakaj ne? Saj sem vam zvesto služila. Saj ste bili zadovoljni z menoj.«

»Z vašim delom že, z vašim vedenjem pa ne.«

»To je moja reč in ne briga nikogar.«

»Meni ni vseeno, če ženska, ki pri meni služi, nezakonskega otroka pričakuje. Ljudje tako reč vidijo in sodijo.«

12

»Kaj ljudje! Taki marnji se skadijo kakor megla. Kdo bo na ljudske marnje gledal!«

»Pa na svojo čast bom gledal. Ta mi je več kakor vse drugo.«

»Vaši časti bo bolj na škodo, če grem in če me ne bo več nazaj.«

»Kako to?«

»Ljudje bodo po svoje sklepali in bodo vas osumili.«

»Vraga, česa osumili?«

»To si vendar lahko mislite. Saj ste pametni. Hihi!«

»Saj boste morali povedati, kdo je oče.«

»Morala ne. To še ni prav nič gotovo, če bom.«

»Vi ste vražja ženska.«

»Vi ste pa kar za v oltar, hihi.«

»Dosti je besed. Sli boste; rajši danes ko jutri. Za en mesec vam še plačam vnaprej. Pa nikar ne mislite, da se boste vrnili!«

Preudarjala je nekaj trenutkov, potem pa je dejala predržno:

»Dobro, naj bo po vašem. Poprej pa se bova še pomenila, kaj in koliko mi gre.«

»Svojo plačo dobite; več kaj vam ne gre.«

»Tega si nikar ne verjemite! Jaz sem zato prišla k hiši, ker so mi službo čez vse pretege prehvalili in mi dejali, da ne bo služba, ampak da me čaka kaj več.«

»Jaz vam kaj takega nisem dejal.«

lica (rimski papež). Da želi vlada najtesneje sodelovati z Vatikanom, se vidi iz tega, ker je papeški nuncij na Francoskem monsignor Valery poslal na prošnjo maršala Petaina in podpredsednika vlade Lavalu načrt nove francoske ustave v Vatikan. Službeno vatikansko glasilo »Osservatore Romano« hvali in priznava napore in delo maršala Petaina, kar je dokaz za vzpostavitev novih odnosov med Francijo in Vatikanom.

Novi blaženi. Nedavno je papež Pij XII. proglasil za blaženega častitega božjega služabnika kapucinskega brata Ignacija, ki je bil rojen leta 1701. v vasi Lakoni na otoku Sardiniji iz uboge kmečke rodbine, in sicer kot drugi izmed deveterice bratov in sester. Star 20 let je stopil v kapucinski red, v katerem je dolgo vrsto let z bisago čez ramo in s palico v roki hodil po vaseh in trgih, proseč miloščine za svoje samostanske brate. Umrl je dne 12. maja 1781. V nedeljo, 26. maja, je bila proglašena za blaženo častita služabnica božja — po rodu Italijanka, umrla leta 1855. — Marija pl. Rosa, ustanoviteljica družbe Služabnic usmiljenja, katere tudi v naši državi na več krajih uspešno delujejo v krščanski vzgoji ženske mladine. Kmalu se bo tudi začela razprava o prvem primeru kanonizacije mučenika iz državljanske vojne v Španiji, ki je bila končana leta 1939. V tej vojni in tudi v dobi, ko se je vojna pripravljala, je veliko število ljudi, zlasti duhovniki in redovniki, umrlo mučeniške smrti za Kristusa in katoliško Cerkev. Med njimi je zlasti zaslovelo ime barcelonskega škofa Manuela y Almandos, ki

so ga brezbožni komunisti umorili iz sovraštva do vere in Cerkve, preden so Francove čete zasedle Barcelono. Sedaj se bo začela razprava o tem, da se ta mučeniški škof proglasi za blaženega.

Brezbožniki niso zadovoljni. Znani vodja ruskih brezbožnikov Jaroslavsky je takole izpovedal program in cilj brezbožniške propagande: »Mi hočemo zažgati vse cerkve vsega sveta v enem samem splošnem požaru. Naše brezbožniško gibanje je postalo ogromna moč, ki uničuje vsakršno versko čutenje. To gibanje je eno izmed najmočnejših pomožnih sil v protiverskem socialnem boju, namenjenem razrušiti temelje starega sveta. Verniki vseh veroizpovedi naj se dobro zavedajo, da jih iz tega vesoljnega potopa ne bo rešil no-

ben Bog, noben svetnik in nobena molitev.« Brezbožniki so stavili velike nade v sedanji vojni požar, ki naj bi s svojim silnim plamenom uničil vse cerkve in zatrl vsako versko čutenje. Njihove nade pa se niso uresničile v taki meri, kakor so pričakovali. To se ni zgodilo niti v tistih pokrajinah, ki jih je zasedla zveza ruskih sovjetskih republik. Še manj pa v drugih zasedenih krajih. Prav nasprotno se je zgodilo. Sovjetski brezbožniki se namreč javno pritožujejo, da so zadnji dogodki povzročili slabe posledice za njihove organizacije. Tako so prenehala njihova društva v Belgiji, Nizozemski in Skandinaviji, ker je mnogo članov in voditeljev zaprtih. Zato zahtevajo pomoč in zaščito za svoje člane.

Monakovski posvet

V »Slov. gospodarju« smo poročali, da je povabil nemški kancler italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlin na razgovor o položaju, ki je nastal v Evropi po predaji Francije in pred napadom Nemčije na Anglijo. Po posvetih v Berlinu se je odpeljal Ciano na ogled bojišča na zapadu, kjer se je pomudil nekaj dni. Z ogleda bojnih poljan pa se ni vrnil v Berlin, ampak se je pripeljal dne 10. julija v Monakovo, kjer so ga sprejeli z velikimi vojaškimi častmi.

Po prihodu grofa Ciana sta prispela v Monakovo na poziv Hitlerja madžarski ministr-

ski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Czaky. Sestanek in razgovori so se vršili v domu vodje rajha Hitlerja. O teh posvetovanjih je bilo izdano običajno kratko poročilo, ki pravi, da je potekel sestanek v duhu prijateljstva.

Vsa neuradna poročila o monakovski konferenci se strinjajo v tem, da je šlo za nadaljnjo usodo Romunije, od katere zahteva Madžarska vrnitev Sedmograške, katere je bila Madžarom odvzeta po svetovni vojni in dana Romuniji, ki se je tedaj borila na strani Anglije, Francije ter Italije.

Znani preoceanjski letalec in polkovnik ameriške vojske Lindbergh

General Lazaro Cardenas, predsednik Mehike

Vladar francoske kolonije Indokine, ki diši raznim veselilam

Cehoslovak H. Serbak v Ameriki je iznašel nezgorljiv papir

»Pa so mi drugi in najbrž v vašem imenu. Le zaradi tega, ker sem kaj več upala, sem prišla sem. Bila sem od jutra do noči na nogah in sem gledala na vas in vaše reči, kakor da so moje. Plače mi niste dali Bog ve kake. Bila bi lahko boljše službo dobila, ko bi mi bilo le za službo.«

»Kaj torej hočete?« je vprašal.

»Dajte mi štiri tisoč goldinarjev na roko, potem se v miru lahko ločiva in ne bom vam v nadlego.«

»Ali ste znoreli?«

»Mislim, da sem pri bolj zdravi pameti kakor vi.«

»S kako pravico morete od mene zahtevati tak ogromen znesek? Nič več vam nisem dolžen kakor vašo plačo.«

»Taka, kakor odhajam od hiše, bom težko kje dobila kako za kaj službo; zaradi tega morate zame in za otroka, ki ga pričakujem, poskrbeti.«

»Salabolt, kaj me to briga! Jaz nisem kriv, da ste si sramoto nakopali. Jaz se vas še s prstom nisem dotaknil, čeprav ste se mi tolikokrat nastavljali. To vendar veste.«

»Jaz vem samo to, kar mi nese.«

»Naj vam tisti, ki je oče, plača štiri tisoč!«

»Oče bo tisti, ki ga bom jaz za očeta naznanila.«

»Dobro, pa pojdite k njemu in zahtevajte od njega denar!«

»To sem že pravkar storila.«

»Kaj, preklemska ženska, mene hočete obdolžiti, ki nikoli nisem imel kaj z vami?«

»Za svojo bodočnost bom skrbela.«

»Ha, počakajte me, vas bom izučil! Tožil vas bom, da ste mi hoteli denar izsiliti.«

»Kar tožite, če morete! Jaz nisem ne besede zinila, ki bi je ne mogla zagovarjati.«

Doslej se je še premagoval; zdaj pa je bruhnilo iz njega:

»Še danes — takoj zdaj se mi izgubite! Lažnivka goljufiva! Nesramnica počestna! Marš!«

Ženska je vsa zagorela od jeze, vendar se je krotila in ga je le rahlo usekala:

»Ko bi imela priče, bi vas zaradi razžaljenja tožila. Toda nikar ne mislite, da bom vse tiho požrla! Motite se, če to mislite. Me boste šele spoznali.«

V očeh ji je žarel ogenj maščevalnosti.

On je pobral štiri desetake iz listnice in vrgel bankovce pred njo:

»Na, to je vaša plača. Zdaj pa se izgubite!«

»Adijo, moj ljubi — na svidenje!« je rekla porogljivo in pomenljivo. Pobrala je denar, se zasukala in odstopicljala skozi vrata.

Ko je odšla, je planil Končnik po sobi gor in dol; po glavi so mu rojile motne misli. Ta lažniva, hudobna ženska je vsega kos. Spravila ga bo še ob najvišje, kar ima: ob čast. Ne, to se ji ne sme posrečiti; do kraja se

ga preiskali, so dognali, da predstavlja pravo »potujočo banko«. Našli so v njegovih žepih namreč 700 dolarjev v gotovini in 49.000 dolarjev v hranilnih knjižicah. Ko so ga vprašali, odkod ta denar, je samo pokazal na svojo trobento. Ameriški listi pravijo, da je ta beraški muzikant pač najbogatejši trobentač na svetu.

Šipe iz sladkorja. V filmskih predstavah se pogostoma pojavljajo prizori z razbitimi okenskimi šipami. Često je potrebno, da plane junak skozi zaprto okno, da si reši svobodo. Če bi šlo za resnične šipe, bi bila stvar seveda huda. V prvih časih filma se je dogajalo, da se je ta ali oni igralec na ta način hudo ranil. Sedaj te nevarnosti ni več, kajti danes izdelujejo takšne ši-